

odborný časopis



sociální služby

cena: 50 Kč / 2,3 €

Monika Marková
o mobilní hospicové péči

Využití práce
z domova ze strany
zaměstnavatele

Aktivizace

Senzorická stimulace
jako aktivizační program nejen u seniorů



Asociace poskytovatelů sociálních služeb České republiky
www.apsscr.cz • www.socialnisluzby.eu

ročník: XXII.
listopad 2020

Poradna konceptu Bazální stimulace



Na dotazy čtenářů odpovídá
PhDr. Karolína Maloň Friedlová, Ph.D., certifikovaná lektorka a supervizorka, jednatelka INSTITUTu Bazální stimulace podle Prof. Dr. FRÖHLICHA, s. r. o.

Dotaz:

Pani doktorka, veľmi pekne ďakujem za odpoveď na otázku k ďalšej klientke, u ktorej realizujem BS. Jedná sa o 59ročnú pacientku, po hemoragickej cievnej mozgovej príhode. Má kvadruparézu a je afatická. Prebrala sa z kómy a teraz u nej realizujem orálnu stimuláciu. Vidíme úspech aj v realizovanej orofaciálnej stimulácii a Moralesovej m., klientka začína prehľať, artikulovať, reaguje úsmevom. Má kvadruparézu, nie je spastická, fyzioterapeut ju začína vertikalizovať. Problém máme s jej nepokojom dolných končatín a jednou hornou končatinou, neustále ich má v pohybe, opakovane si vytrhla nazogastrickú sondu. Skúšala som polohu múmia, za pár minút sa z nej dostala. Z biografie a od rodiny som zistila, že je učiteľka, veľmi spoločensky založená osoba, veľmi temperamentná, bicykluje, lyžuje. Poradíte mi, prosím, čo by som mohla použiť na ten nepokoj končatín?

Odpověď:

Aktivita pacientky môže souviset s centrálnim poškozením, ale také s její biografií (byla veľmi aktivná). Určite jste postupovala správně, když jste zkusila polohovanie do mumie. Veľmi kvitujú aplikaci Bodové orofaciálnej stimulácie a gratuluji k úžasným výsledkum. Pro klientku má veľký význam vertikalizácia, neboť je tím saturována častečne vestibulárni, proprioceptívni a somatická stimulácia. Doporučuj hyperaktivní končetiny obalit (silne stáhnout) do dek. Tedy aplikovať na dolní končetiny flexibilní ortézu. Touto problematikou jsme se zabývali v Nástavbovém kurzu Bazální stimulace. Před aplikací flexibilní ortézy zkuste končetiny stimulovať zklidňující somatickou stimuláciu.

Jak je to s přípravou jídla v pečovatelské službě

Autor příspěvku se setkal s dotazem, zda je poskytovatel pečovatelské služby povinen v rámci úkonu „příprava a podání jídla a pití“ vyhovět požadavku uživatele, aby pracovník v sociálních službách jídlo uživateli v jeho domácnosti uvařil.

■ **Text: Mgr. Bc. Zbyněk Vočka,** vedoucí oddělení sociální pomoci, Krajský úřad Olomouckého kraje

Odpočet na tuto otázkou se může zdát jednoduchá, ale právní úprava ji komplikuje. Je navíc zřejmé, že i praxe poskytovatelů sociálních služeb je různá. Nicméně hned v úvodu považuje autor za potřebné uvést, že nepovažuje „vaření jídla“ za součást uvedeného úkonu.

Zásadní problém je v obsahu již výše zmíněného úkonu „příprava a podání jídla a pití“. Tento úkon je vyhláškou č. 505/2006 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „prováděcí vyhláška“) definován jako součást základní činnosti „poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy“¹. Tato základní činnost zahrnuje celkem 4 úkony: „zajištění stravy odpovídající věku, zásadám racionální výživy a potřebám dietního stravování“, „dovoz nebo donáška jídla“, „pomoc při přípravě jídla a pití“ a „příprava a podání jídla a pití“.²

U prvních dvou úkonů je jejich obsah vcelku zřejmý, tj. obstarání stravy u úkonu „zajištění stravy...“ (ať prostřednictvím vlastního stravovacího úseku, či odběrem od dodavatele) a jeho distribuce uživateli sociální služby u úkonu „dovoz nebo donáška jídla“. Tyto dva úkony nemusí být zajištěny poskytovatelem pečovatelské služby jako nezbytná součást registrované sociální služby³, pokud k tomu nemá poskytovatel vhodné podmínky. U zbyvajících dvou úkonů jejich obsah už však tak zřejmý být nemusí.

Je podstatnou otázkou, co rozumět pod „přípravou“. Toto slovo je použito v obou úkonech, přičemž z obecných pravidel pro tvorbu právních předpisů vyplývá, že v obou úkonech by měl být význam tohoto slova stejný.⁴ Při výkladu pojmu je problém, že jeho obsah není definován zákonem o sociálních službách.⁵

S ohledem na požadavek „Při tvorbě právního předpisu je současně nutné respektovat všeobecně uznávaný význam slov,“⁶ je vhodné se podívat na význam slova „příprava“. Slovník spisovného jazyka českého uvádí: „1. činnost (zvl. práce) předcházející

a umožňující uskutečnění něčeho: pečlivá p. ke zkoušce; odborná p. lékařů; válečné p-y; p. ve výcvikovém středisku; rozsáhlé p-y na lyžařskou sezónu; p-y k svatbě; mluvit bez p-y spatra; horn. souhrn prací, jimiž se připravují důlní prostory k dobývání; zeměd. p. půdy souhrn obdělávacích prací před setbou; voj. palebná p. palba, kt. má umílet nepřitele před zahájením vlastního útoku 2. úprava, uchystání, chystání, zpracování, zpracovávání: p. salátu, polévky; p. píce pro dobytek; p. léku 3. věc n. souhrn věcí, potřeb, součátek používaných k zhotovení n. vykonání něčeho: krejčovské p-y; ptala se, jaké p-y kuchařka ti dala (Svob.); zast. koně s pyšnou p-ou (Jir.) postrojem 4. zvládnutí učebné látky na příští hodinu; (písemný) domácí úkol: sešit na p-y; napsat si početní p-u.“⁷

V bodu 2. vidíme význam slova ve spojitosti s jídlem – úprava, uchystání, zpracování. Bylo však nepochyběně možné využít i význam slova uvedený pod bodem 1. – činnost (zvl. práce) předcházející a umožňující uskutečnění něčeho.

Autor zastává názor, že z textace úkonu „pomoc při přípravě jídla“ je zřejmé, že v tomto případě poskytuje pracovník v sociálních službách pomoc související právě s uchystáním jídla, což může být v podobě pomoci při servírování jídla (tedy např. ohřátí jídla, úpravu na talíř) nebo i při uvaření jídla. Každopádně s použitím slova pomoc je třeba dospět k závěru, že u realizace tohoto musí aktivně spolupracovat s klientem sociální služby. V případě vaření tak pomáhá pracovník klientovi s vařením (nevaří sám).

U úkonu „příprava a podání jídla a pití“ je potom třeba vyjádřit přesvědčení, že pečovatel/ka má hotové (uvařené) jídlo (nebo pití) pouze uchystat k podání. Byť by bylo zcela jistě možné jazykovým výkladem dospět i k závěru, že přípravou má rozumět i vaření, když je použita spojka mezi slovy příprava – podání. Je jasné, že pokud by textace úkonu zněla „příprava podání jídla a pití“, uvedený výkladový problém by neexistoval. Je však při hledání obsahu úkonu (a současně tak povinnosti poskytovatele být připraven na zajištění služby – úkonu) brát v úvahu i následující úvahy, které autora při zvažování výkladu ustanovení napadaly: Všichni pečovatelé a všechny pečovatelky by museli ovládat vaření a musela by tudíž podmínkou pro přijetí do pracovního